

ფასს 15-ის გავლენის ანალიზი სამშენებლო კონტრაქტებიდან ამონაგების აღიარებაზე

მარიამ ვარდიშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ასოცირებული პროფესორი

მარინა მაისურაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ასოცირებული პროფესორი

ხალიანა ჩიტაძე

გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ასოცირებული პროფესორი

სამშენებლო კონტრაქტებით გათვალისწინებული სამუშაოების ბუნება ისეთია, რომ როგორც წესი, მათი დაწყებისა და დამთავრების თარიღები სცილდება ერთ საანგარიშგებო პერიოდს. აქედან გამომდინარე, სამშენებლო სამუშაოების აღრიცხვის მთავარი საკითხია ამ სამუშაოებიდან მიღებული ამონაგებისა და გაწეული დანახარჯების განაწილება იმ საანგარიშგებო პერიოდებზე, რომელთა განმავლობაშიც ხორციელდებოდა მშენებლობა. ფასს 15-ის „ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“ შემოღებით მნიშვნელოვნად შეიცვალა ამონაგების აღიარების წესი გრძელვადიან პერიოდში სამუშაოს მიმდინარეობისას. საკითხის აქტუალობიდან გამომდინარე სტატიაში განხილულია ფასს 15-ის ძირითადი პრინციპების გავლენა სამშენებლო კონტრაქტებიდან წარმოქმნილი ამონაგების აღიარებაზე.

სამშენებლო კონტრაქტებზე ფასს 15-ის პრინციპების გამოყენების შეფასება ეფუძნება ამონაგების აღიარების ხუთსაფეხურიან მოდელს, რომელიც მოიცავს შემდეგ ეტაპებს: კლიენტთან დადებული კონტრაქტების იდენტიფიკაცია; საკონტრაქტო ვალდებულებების იდენტიფიკაცია; გარიგების ფასის განსაზღვრა; კონტრაქტის ფასის განაწილება საკონტრაქტო ვალდებულებებზე; ამონაგების აღიარება ვალდებულებების შესრულებისას. ამონაგების აღიარების ეტაპები სამშენებლო კონტრაქტებთან მიმართებაში წარმოდგენილია პრაქტიკული მაგალითებით.

საკვანძო სიტყვები: ამონაგები; სამშენებლო კონტრაქტები; ხუთსაფეხურიანი მოდელი; შედეგების მეთოდი; გამოყენებული რესურსის მეთოდი.

ფასს 15-ის „ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“, შემოღებით მნიშვნელოვნად შეიცვალა ამონაგების აღიარების წესი გრძელვადიან პერიოდში სამუშაოს მიმდინარეობისას.

„ფასს 15 განსაზღვრავს შემოსავლების აღიარებისა და შეფასების ძირითად პრინციპებს, რაც იმაში მდგომარეობს, რომ ამონაგები უნდა შეფასდეს მიწოდებული საქონლისა და მომსახურებისათვის მიღებული ან მისაღები ანაზღაურების რეალური ღირებულებით“. (მაისურაძე მ., ვარდიშვილი მ., 2016)

საერთოდ, სტანდარტი გრძელვადიან კონტრაქტს ცალკე არ განიხილავს (ტერმინი მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ხელშეკრულებები მხოლოდ ერთხელაა გამოყენებული), შესაბამისად

არც გრძელვადიანი კონტრაქტებიდან მიღებული ამონაგების აღრიცხვის წესია ცალკე განსაზღვრული. (Sabauri L., Vardiashvili M., Maisuradze M., 2022)

კვლევის მიზანია განიხილოს ფასს 15-ის ის ძირითადი კონცეფციები და თავისებურებები, რაც უკავშირდება სამშენებლო პროექტების სირთულეს, კომპლექსურობას, ხანგრძლივობას და დინამიურობას.

გრძელვადიანი კონტრაქტებით გათვალისწინებული სამუშაოების დაწყებისა და დამთავრების თარიღები, როგორც წესი, სცილდება ერთ საანგარიშგებო პერიოდს. ამ ტიპის კონტრაქტებიდან მიღებული ამონაგებისა და გაწეული დანახარჯების განაწილება იმ საანგარიშგებო პერიოდებზე, რომელთა განმავლობაშიც ხორციელდებოდა საქონლისა და მომსახურების მიწოდება, აღრიცხვის ერთ-ერთი მთავარი საკითხია. (Sabauri L., Vardiashvili M., Maisuradze M., 2022)

სამშენებლო კონტრაქტებზე ფასს 15-ის პრინციპების გამოყენების შეფასება

სამშენებლო კონტრაქტებზე ფასს 15-ის პრინციპების გამოყენების შეფასება ეფუძნება ამონაგების აღიარების ხუთსაფეხურიან მოდელს.

კლიენტთან დადებული კონტრაქტების იდენტიფიკაცია. ამონაგების აღიარებისთვის საჭიროა კლიენტთან დადებული იყოს სამართლებრივი ნორმებით უზრუნველყოფილი კონტრაქტი. სტანდარტით „კონტრაქტი“ არსებობს მხოლოდ შემდეგი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემთხვევაში:

- მხარეებს უნდა ჰქონდეთ დამტკიცებული ხელშეკრულება (წერილობითი, ზეპირი ან სხვა მიღებული წესებით) და მკვეთრად განსაზღვრული თავიანთი შესასრულებელი ვალდებულებები;
- საწარმოს უნდა შეეძლოს გადასაცემ საქონელთან ან მომსახურებასთან დაკავშირებული თითოეული მხარის უფლებების იდენტიფიკაცია;
- საწარმოს უნდა შეეძლოს გადასაცემი საქონლის ან მომსახურებისთვის გადახდის პირობების იდენტიფიკაცია;
- ხელშეკრულებას აქვს კომერციული შინაარსი, რაც ნიშნავს რომ მოცემული ხელშეკრულების შედეგად შეიცვლება საწარმოს სამომავლო ფულადი ნაკადების წარმოქმნის ვადები, სიდიდე და მასთან დაკავშირებული რისკი;
- მოსალოდნელია, რომ საწარმო მიიღებს ანაზღაურებას, რომლის მიღების უფლებასაც მოიპოვებს მომხმარებლისთვის საქონლის ან მომსახურების გადაცემის სანაცვლოდ.

ხელშეკრულების იდენტიფიკაცია არ შეიცავს კრიტერიუმებს უშუალოდ სამშენებლო კონტრაქტებისთვის, რაც ადასტურებს ფასს 15-ის ზოგად კონცეფციას – ერთიან მიდგომას ამონაგების აღიარების პროცესის მიმართ ყველა სახის ხელშეკრულებისთვის.

ხელშეკრულებების გაერთიანება. მიუხედავად იმისა, რომ თითოეული ხელშეკრულება ზოგადად ცალ-ცალკე აღირიცხება, საწარმომ უნდა გააერთიანოს კონტრაქტები თუ ისინი ერთსა და იმავე მომხმარებელთან (ან ერთი და იმავე მომხმარებლის დაკავშირებულ მხარეებთან) ერთდროულად, ან თითქმის ერთსა და იმავე დროს არის გაფორმებული და თუ დაკმაყოფილებულია ქვემოთ ჩამოთვლილი კრიტერიუმებიდან ერთი ან რამდენიმე:

- მოლაპარაკების მსვლელობისას ხელშეკრულების პირობები განიხილებოდა როგორც ერთი კომერციული მიზნის მისაღწევი პაკეტი;
- ერთი ხელშეკრულებით ანაზღაურების ოდენობა დამოკიდებულია სხვა ხელშეკრულების ფასზე, ან შესრულებაზე; ან

• ხელშეკრულებით დაპირებული საქონელი ან მომსახურება (ან თითოეული ხელშეკრულებით დაპირებული ზოგიერთი საქონელი ან მომსახურება) კონტრაქტორის ერთიანი ვალდებულებაა.

კონტრაქტების გაერთიანებისას არ არის სვალდებულო ყველა ჩამოთვლილი კრიტერიუმის დაკმაყოფილება, არამედ საკმარისია ერთი ან რამდენიმე მოთხოვნა დაკმაყოფილდეს.

სამშენებლო კონტრაქტები ხშირ შემთხვევაში მომხმარებლისთვის რამდენიმე სახის საქონლისა და მომსახურების მიწოდებას ითვალისწინებს. მაგალითად, სამშენებლო კომპანიამ მშენებლობასთან ერთად შეიძლება მასთან დაკავშირებული საპროექტო მომსახურებაც გაუწიოს. მშენებლობა თავის მხრივ შეიძლება მოიცავდეს რამდენიმე კომპონენტს, როგორიცაა ტერიტორიის განმენდა, მილსადენების და ელექტროსადენების გაყვანა და სხვა. იმის დასადგენად უნდა გაერთიანდეს თუ არა სამშენებლო ხელშეკრულებები, კონტრაქტორებმა უნდა იხელმძღვანელონ ზემო აღნიშნული პუნქტით – ხელშეკრულებების გაერთიანება. აღნიშნული საკითხი წარმოვადგინოთ სიტუაციურად, რომელიც ეფუძნება აუდიტური და ბიზნეს საკონსულტაციო კომპანია BDO-ს პრაქტიკულ რეკომენდაციებს სამშენებლო კონტრაქტებიდან ამონაგების აღიარების შესახებ.

კონტრაქტების კომბინაცია. მომხმარებელი სამშენებლო კომპანიას უკვეთავს, სახლისა და ავტოფარეხის მშენებლობას, რომლის დამოუკიდებელი გასაყიდი ფასებია, შესაბამისად 750,000 ფულადი ერთეული(ფე) და 120,000 ფე.

ამ ორი ობიექტისთვის ცალ-ცალკე ხელშეკრულება არსებობს, მაგრამ მოლაპარაკების შედეგად ფასდაკლება გაკეთდა ავტოფარეხის მშენებლობაზე, რადგან შესაძლოა ორივე ობიექტის საძირკვლის ერთად აშენება. საკონტრაქტო ფასები შემდეგნაირად განისაზღვრა სახლის – 750,000 ფე, ხოლო ავტოფარეხის – 75,000 ფე.

სამშენებლო კონტრაქტებთან დაკავშირებული დანახარჯები შეადგენს შენობის – 600,000 ფე-ს, ხოლო ავტოფარეხის – 96,000 ფე-ს. საანგარიშგებო წლის 31 დეკემბრისთვის, სახლთან დაკავშირებით განეული ხარჯია 300,000 ფე, ხოლო ავტოფარეხთან დაკავშირებით 7,500 ფე.

თუ კონტრაქტები ცალ-ცალკე აღირიცხებოდა, შემოსავალი აღიარებული იქნებოდა 380, 859 ფე, მათ შორის სახლის მშენებლობიდან – 375,000 ფე, ავტოფარეხიდან – 5,859 ფე.

ცხრილი 1

ამონაგების შეფასება

კომპონენტები	საკონტრაქტო ფასი	დამოუკიდებელი გასაყიდი ფასი	კონტრაქტის სავარაუდო ხარჯები	საანგარიშგებო წლის ბოლოსთვის განეული ხარჯი	საანგარიშგებო წლის შემოსავალი
სახლი	750,000	750,000	600,000	300,000	375,000 750,000(300,000/600,000)
ავტოფარეხი	75, 000	120,000	96,000	7,500	5,859 75,000(7,500/96,000)
სულ	825,000	870,000	696,000	307,500	380,859

მიუხედავად იმისა რომ ორი, ცალ-ცალკე შესასრულებელი ვალდებულებაა, რადგანაც კონტრაქტები ერთი და იმავე მომხმარებელთან არის დადებული, და ამავე დროს ერთი ხელშეკრულებაა.

ბის ფასი დამოკიდებულია მეორეზე, კონტრაქტები უნდა გაერთიანდეს და ორივე შესასრულებელი ვალდებულება უნდა აღირიცხოს როგორც ერთი კონტრაქტი.

ცხრილი 2

ამონაგების შეფასება გაერთიანებული კონტრაქტიდან

კომპონენტები	საკონტრაქტო ფასი	შედარებით დამოუკიდებელი გასაყიდი ფასი	დამოუკიდებელი გასაყიდი ფასი	კონტრაქტის სავარაუდო ხარჯები	საანგარიშგებო წლის ბოლოსთვის განუღო ხარჯი	საანგარიშგებო წლის შემოსავალი
სახლი	750,000	750,000	711,206 (750,000/870,000 ×825,000)	600,00	300,000	355,603 711,206 × (300,000/600,000)
ავტოფარეხი	75, 000	120,000	113,794 (120,000/870,000 ×825,000)	96,000	7,500	8890 113,794 × (7,500/96,000)
სულ	825,000	870,000	825,000	696,000	307,500	364,493

კონტრაქტების გაერთიანებისას ამონაგების თანხა უფრო ნაკლებია ვიდრე იმ შემთხვევაში თუ კონტრაქტები ცალ-ცალკე აღირიცხებოდა.

ხელშეკრულების მოდიფიკაცია. სშირად, სამშენებლო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ფასები ან ვალდებულებები, სამუშაოს მოცულობის ცვლილების ან საქონლისა და მომსახურების დამატების გამო, გადაიხედება მხარეების მიერ. ფასს 15 -ის განმარტებით ხელშეკრულების მონაწილე მხარეთა მიერ დამტკიცებული ხელშეკრულების საგნის ან ფასის (ან ორივეს) ცვლილება ნიშნავს ხელშეკრულების მოდიფიკაციას.

საწარმომ ხელშეკრულების მოდიფიკაცია უნდა ასახოს, როგორც ცალკე ხელშეკრულება, თუ ორივე ქვემოთ ჩამოთვლილი პირობა დაკმაყოფილებულია:

ა) ხელშეკრულების ცვლილება ქმნის ცალკე შესასრულებელ ვალდებულებას;

ბ) ხელშეკრულების ფასის ცვლილება შეესაბამება საწარმოს მიერ დამატებით დაპირებული საქონლის ან მომსახურების განცალკევებით გასაყიდ ფასებს. (ფასს 15, პ. 20)

სხვა შემთხვევაში ხელშეკრულების მოდიფიკაციის გავლენა გარიგების ფასსა და საწარმოს მიერ შეფასებულ, შესასრულებელ ვალდებულების შესრულების ხარისხზე, უნდა აღიარდეს, როგორც ამონაგების კორექტირება ხელშეკრულების მოდიფიკაციის თარიღისთვის.

კონტრაქტის მოდიფიკაცია. 20□0 წელს სამშენებლო კომპანია დამკვეთთან აფორმებს ხელშეკრულებას სახლის მშენებლობაზე 500,000 ფე-ის ფარგლებში, სახლის სავარაუდო თვითღირებულებაა 300,000 ფე.

20□1 წლის 1 იანვარს კონტრაქტორები შეთანხმდნენ, რომ შეცვალონ ხელშეკრულება და საცურაო აუზისათვის დაემატოს 50,000 ფე, რომლის სავარაუდო თვითღირებულებაა 40,000 ფე. კომპანია რეგულარულად აშენებს საცურაო აუზებს, და მისი სტანდარტული ფასია 60,000 ფე. 20□1 წლის 1 იანვრისათვის შესრულდა ხელშეკრულების საწყისი ღირებულების 50%. ვინაიდან საცურაო აუზი ცალკე ობიექტია ქმნის ცალკე შესასრულებელ ვალდებულებას, ხოლო კონტრაქტის ფასი 50,000 ფე-ია, რაც ნაკლებია განცალკევებით გასაყიდ ფასზე 60,000 ფე-ზე, ცვლილება განიხილება როგორც თავდაპირველი ხელშეკრულების შეწყვეტა და იქმნება ახალი

კონტრაქტი. ძველი კონტრაქტის ნებისმიერი შეუსრულებელი სამუშაოს $(500,000 \times 50\%)$ და ახალი კონტრაქტის მთლიანი ანაზღაურება იქნება 300,000 ფე $(250,000 + 50,000)$. ამის შემდეგ შემოსავალი გაიყოფა ორ შესასრულებელ ვალდებულებაზე.

ცხრილი 3

შემოსავლის გაყოფა ორ შესასრულებელ ვალდებულებაზე

კომპონენტები	საქონტრაქტო ფასი	შედარებით დამოუკიდებელი გასაყიდი ფასი	შემოსავალი
სახლი	250,000	250,000	241,935 $250,000 \times (300,000 / 310,000)$
აუზი	50,000	60,000	58,065 $60,000 \times (300,000 / 310,000)$
სულ	300,000	310,000	300,000

ამრიგად, კონტრაქტის ცვლილებამდე აღიარებული ამონაგებია 250,000 $(500,000 \times 50\%)$ ფე.

კონტრაქტის ცვლილების საფუძველზე აღიარებული შემოსავალი იქნება 300,000 ფე, მათ შორის: სახლიდან – 241,935 ფე; საცურაო აუზიდან – 58,065 ფე.

საკონტრაქტო ვალდებულებების იდენტიფიკაცია. სამშენებლო ხელშეკრულებების უმეტესობა მოიცავს მხოლოდ ერთ შესასრულებელ ვალდებულებას, მაგალითად შენობის აშენებას. მაგრამ ზოგიერთი ხელშეკრულება, გარდა ამისა მოიცავს როგორც აღჭურვილობის მიწოდებას, ასევე მის ტექნიკურ მხარდაჭერას და პროგრამულ უზრუნველყოფას. აქ მომხმარებელი სარგებელს იღებს თითოეული პროდუქტიდან და ეს პროდუქტები განსხვავებულია. შესაბამისად არსებობს სამი განსხვავებული ვალდებულება: შენობის აშენება, აღჭურვილობის მიწოდება და პროგრამული უზრუნველყოფა.

ფასს 15 მოითხოვს, რომ ხელშეკრულების დანყებისას, შემოსავლის აღიარების მიზნით, საწარმომ გაფორმებული ხელშეკრულების ფარგლებში, დაპირებული საქონელი ან მომსახურება შეაფასოს და დაადგინოს თითოეული დაპირება.

გარდა ამისა სტანდარტი მოითხოვს, რომ როდესაც დაპირებული საქონელი ან მომსახურება განსხვავებული არ არის, საწარმომ ეს საქონელი ან მომსახურება გააერთიანოს სხვა დაპირებულ საქონელთან ან მომსახურებასთან და განიხილოს როგორც ერთი შესასრულებელი ვალდებულება. (ფასს 15, პ.30)

გარიგების ფასის განსაზღვრა და კონტრაქტის ფასის განაწილება საკონტრაქტო ვალდებულებებზე. გარიგების ფასის განსაზღვრისას, საწარმომ უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი ფაქტორები: ცვალებადი ანაზღაურება, კონტრაქტში მნიშვნელოვანი კომპონენტის არსებობა; არაფულადი ანაზღაურება; მომხმარებლისთვის გადასახდელი ანაზღაურება (ფასს 15, პ.48). კონტრაქტის ფასის განაწილება არის თითოეული ცალკეული საქონლის ან მომსახურების ფასის იდენტიფიცირება, ამ საქონლის ან მომსახურების მომხმარებლისთვის გადაცემიდან, მოსალოდნელი სარგებელის შესაძლებელი ოდენობით.

სტანდარტი არ შეიცავს კონკრეტულად სამშენებლო კონტრაქტების კომპონენტებს შორის გარიგების ფასების განაწილების მექანიზმს, მაგრამ ფასის განსაზღვრისა და განაწილებასთან დაკავშირებული სპეციფიკური მიდგომები შესაძლებელს ხდის მის გამოყენებას სამშენებლო კონ-

ტრაქტებზე. ეს ნაბიჯი ვრცელდება იმ სამშენებლო კონტრაქტებზე, რომლებიც შეიცავს ერთზე მეტ შესრულების ვალდებულებას.

ამონაგების აღიარება ვალდებულებების შესრულებისას. საწარმომ მაშინ უნდა აღიაროს ამონაგები, როდესაც საწარმო შეასრულებს შესასრულებელ ვალდებულებას დაპირებული საქონლის ან მომსახურების მომხმარებლისთვის გადაცემით. (ფასს 15, პ 31)

შესასრულებელი ვალდებულება შესრულებულად ითვლება, როდესაც მომხმარებელი საქონელზე და მომსახურებაზე მოიპოვებს კონტროლს, რომელიც განიმარტება როგორც „უნარი მართოს აქტივის გამოყენება და მიიღოს არსებითად ყველა დარჩენილი სარგებელი“.

ამონაგების, დროის გარკვეულ მომენტში ან გარკვეული პერიოდის განმავლობაში აღიარების გადაჭრის მიზნით, ფასს 15-ს შემოაქვს ერთიანი ახალი მიდგომა.

შესასრულებელი ვალდებულება შესრულებულად ითვლება, გარკვეული პერიოდის განმავლობაში თუ ქვემოთ განხილული კრიტერიუმებიდან ერთ-ერთი დაკმაყოფილდება:

- მომხმარებელი იღებს და მყისიერად მოიხმარს მიღებულ სარგებელს, საწარმოს მხრიდან შესასრულებელი ვალდებულების შესრულებისთანავე;

- საწარმოს მიერ თავისი შესასრულებელი ვალდებულების შესრულების შედეგად იქმნება ან უმჯობესდება აქტივი, რომელზეც მომხმარებელი კონტროლს მაშინვე მოიპოვებს, როგორც კი აქტივი შეიქმნება ან გაუმჯობესდება; ან

- საწარმოს მიერ შესასრულებელი ვალდებულების შესრულება არ იწვევს ისეთი აქტივის შექმნას, რომლის გამოყენებაც საწარმოს შეუძლია სხვა მიზნებისთვის და, ამასთან, საწარმოს გააჩნია ანაზღაურების მიღების იურიდიული ძალის მქონე უფლება ვალდებულების იმ ნაწილისთვის, რომელიც შესრულებულია მოცემული თარიღისთვის.

(IFRS 15, პ. 35).

ზემოთ ჩამოთვლილი კრიტერიუმებიდან, ერთ-ერთი ნებისმიერი კრიტერიუმის დაკმაყოფილების შემთხვევაში ამონაგები აღიარდება კონტრაქტის შესრულების პერიოდში. თუ, ჩამოთვლითაგან, არცერთი კრიტერიუმი არ დაკმაყოფილდა, მაშინ მიიჩნევა, რომ შესასრულებელ ვალდებულებას სრულდება დროის გარკვეულ მომენტში, ე.ი. კონტრაქტიდან მიღებული შემოსავალი უნდა აღიარდეს დროის ერთ მომენტში, მხოლოდ ხელშეკრულებაზე მუშაობის დასრულების შემდეგ. ამ შემთხვევაში ამონაგები აღიარდება ერთიანად ვალდებულების შესრულებისა და დამკვეთის მიერ აქტივზე კონტროლის უფლების მიღების მომენტში. (Sabauri L., Vardiashvili M., Maisuradze M., 2022)

გრძელვადიანი კონტრაქტებიდან, ამონაგების შეფასება და აღიარება, დამოკიდებულია შესასრულებელი ვალდებულების შესრულების ხარისხზე. (Sabauri L.; Vardiashvili M.; Maisuradze M., 2022)

შესრულების პერიოდში საწარმომ სახელშეკრულებო ვალდებულების შესრულების ხარისხის განსაზღვრისათვის ისეთი მეთოდი უნდა შეაარჩიოს, რომლის მეშვეობით ყველაზე საიმედოდ შეფასდება შესრულებული სამუშაოს მოცულობა. სტანდარტით ნება დართული მეთოდებია:

- შედეგების მეთოდი;
- გამოყენებული რესურსების მეთოდი.

შესასრულებელი ვალდებულების შესრულების ხარისხის შესაფასებლად სათანადო მეთოდის შერჩევისას საწარმომ უნდა გაითვალისწინოს იმ საქონლის ან მომსახურების ხასიათი, რომლის გადაცემასაც დაჰპირდა მომხმარებელს ხელშეკრულების მიხედვით. (Sabauri L., Vardiashvili M., Maisuradze M., 2022)

შედეგების მეთოდით ამონაგების აღიარება ხდება ანგარიშგების თარიღისათვის შესრულებული სამუშაოს შედეგად მომხმარებლისთვის გადაცემული საქონლის ან მომსახურების ღირებულების პირდაპირი შეფასებით. ამ შემთხვევაში შესრულებასა და შემოსავალს შორის არის პირდაპირი კავშირი და მისი უპირატესობა ის არის, რომ პირდაპირ იზომება მომხმარებელზე

გადაცემული საქონლისა და მომსახურების ღირებულება. შემოსავლის აღირება ხდება მთლიანი შემოსავლიდან შესასრულებელი ვალდებულების შესრულების %-ის ოდენობით.

გამოყენებული რესურსის მეთოდით ამონაგები აღიარდება გამყიდველის მიერ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების შესასრულებლად გაწეული ან ამისთვის მოხმარებული რესურსების თანაფარდობის საფუძველზე, მოცემული შესასრულებელი ვალდებულების შესასრულებლად საჭირო მთლიან მოსალოდნელ რესურსებთან მიმართებით. (Sabauri L., Vardiashvili M., Maisuradze M., 2022)

დასკვნა

დასასრულს, შეიძლება ითქვას რომ ამონაგების აღიარების ხუთ ეტაპიანი მოდელის ყველა ეტაპი ლოგიკურობით და თანმიმდევრულობით ავსებს წინა სტანდარტებს. იგი უზრუნველყოფს შესაბამის ჩარჩოს სამშენებლო კონტრაქტებიდან წარმოქმნილი ამონაგების აღიარებისათვის. ამასთან, სტანდარტის გამოყენება ეფუძნება სამშენებლო კონტრაქტებით განსაზღვრულ უფლებებისა და ვალდებულებების სწორ ინტერპრეტაციას. შემოსავლების აღიარების ხუთეტაპიანი მოდელი მოითხოვს პროფესიული განსჯის გამოყენებას, შეთანხმებას კომპანიის აუდიტორებთან და იურისტებთან, განსაკუთრებით ობიექტზე კონტროლის გადაცემის ეტაპზე, რამაც, შეიძლება, აღიარების პროცედურაში გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი ცვლილება.

ლიტერატურა:

1. მაისურაძე მ., ვარდიშვილი მ. (2016). ამონაგებთან დაკავშირებული კონტრაქტების აღრიცხვის საკითხები საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით; <http://eprints.tsu.ge/988/>
2. კვატაშიძე ნ., გოგრიჭიანი ზ. (2016). შემოსავლების აღიარების ახალი მოდელი – ფასს 15 ამონაგები კონტრაქტებიდან, <http://eprints.tsu.ge/932/>
3. ფასს 15 „ამონაგები მოხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“, (2022) <https://saras.gov.ge/ka/Ifrs/Pdf/580>
4. Vardiashvili M., Maisuradze M. (2017) ON RECOGNITION AND MEASUREMENT OF THE REVENUES ACCORDING TO IFRS 15; <https://www.researchgate.net/publication/319644520>
5. Sabauri I., Vardiashvili M., Maisuradze M. (2022) Methods for Measurement of Progress of Performance Obligation under IFRS 15; Ecoforum; <http://www.ecoforumjournal.ro/index.php/eco/issue/view/31>
6. IFRS 15 for the construction industry – Multiple contracts that should be combined; (2018) <https://www.bdo.com>
7. Асадова Е. В. (2022). МСФО (IFRS) 15 «Выручка по договорам с клиентами»: краткий обзор положений нового стандарта, <https://www.ipbr.org/about/archive/accounting>
8. Илышева Н. Н., Савостина О. В., Молдобаев Т. Ш. (2018) Особенности учета договоров подряда в строительных организациях по требованию МСФО; <https://cyberleninka.ru/>
9. Сресели Н., Сресели Р. НОВЫЙ СТАНДАРТ ПРИЗНАНИЯ ДОХОДОВ – ИЗМЕНЕНИЯ, ВЫЗОВЫ, НОВШЕСТВА; 2016. pp 148-154, <https://www.researchgate.net/publication/321105489>
10. КМСФО выпустил новый стандарт по признанию выручки; (2014) <https://www.iasplus.com>

Analysis of the Impact of IFRS 15 on the Recognition of Assets from Construction Contracts

Mariam Vardiashvili

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Associate Professor

Marina Maisuradze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Associate Professor

Khaliana Chitadze

Gori State University

Associate Professor

SUMMARY

The main issue in accounting for construction contracts is the allocation of the proceeds and expenses incurred from these works to the reporting periods during which the construction was carried out.

The assessment of the application of the principles of IFRS 15 to construction contracts is based on a five-step model for the recognition of surpluses, which fully provides an appropriate framework for the recognition of surpluses arising from construction contracts.